

המסלול: תואר שני בפסיכולוגיה עם "רגישות תרבותית"

התוכנית שתיפתח במכללת אחוה נועדה לגשר על הפערים בין מספרי המטופלים למטפלים בקהילות האתיופיות, הערבית והחרדית בשירותי בריאות הנפש ■ ראש התוכנית: "נגייס מטפלים מתוך הקהילות הללו שדוברים את אותה שפה של המטופלים"

הפסיכולוגים הקליניים הערבים עומד על כ־60 בלבד (כ־1.4% מכלל הפסיכולוגים בישראל). המצב דומה גם בהקשר של יוצאי אתיופיה וחרדים.

לתוך הוואקום הזה נכנסת קעת תוכנית חדשה לתואר שני בפסיכולוגיה קלינית במכללת האקדמית אחוה, בדגש על רגישות תרבותית. התוכנית יתמשך כשנתיים ותכלול לימודים אקדמיים והתנסות קלינית שבמסגרתה ישתלבו הסטודנטים במוסדות בריאות הנפש. מטרתה, "להנגיש את הפסיכולוגיה הקלינית לקבוצות ולקהילות בעלות מאפיינים תרבותיים

פרופ' גז. "זכות בסיסית לבריאות"

עבר לבנת

מנסים לגשר על הפערים: זה לא סוד כי בשירותי בריאות הנפש קיימים פערים גדולים מאוד בין אחוז המטופלים בקהילה האתיופית, הערבית והחרדית אל מול כלל האוכלוסייה, בשל פערי תרבות בין המטפלים למטופלים. קהילות אלה לא מיוצגות באופן הולם בקרב הגורמים המספקים את שירותי בריאות הנפש.

כך לדוגמה, אף שהמגזר הערבי מהווה כחמישית מכלל האוכלוסייה, מספר

ייחודיים, שמרכיבות את החברה בישראל ולייצר שיה טיפולי רגיש ומותאם תרבות". הטיפול הפסיכולוגי דורש היכרות עם המאפיינים התרבותיים של הקבוצה שממנה מגיע המטופל. כשיש לקבוצה מסוימת תת" ייצוג בקרב מערך הטיפול, הנפגעים הישירים

ויסאם מרעי הסרה של חסמים תרבותיים

השירות אכן מונגש וניתן מענה "רגיש תרבות" המותאם למטופלים, המודעות לטיפול ולאבחון הפסיכולוגי עולה והצריכה של השירות גוברת. אחת הדוגמאות לכך היא מרפאת רהט לבריאות הנפש של שירותי בריאות כללית, שנפתחה לפני חמש שנים בעקבות הרפורמה בבריאות הנפש של משרד הבריאות. כפסיכולוגית אחראית במרפאה, אני אחראית על מטפלים ערבים ויהודים העוברים יחד ונותנים מענה רגיש תרבות לאוכלוסייה הברואית בכללותה וליישובים היהודיים בסביבה. טיפול פסיכולוגי רגיש תרבות למעשה מאפשר הסרה של חסמים תרבותיים בפנייה לטיפול נפשי, כמו הקושי והבושה להיחשף, וכן הסיטוגמה שעדיין קיימת בנוגע לקבלת טיפול פסיכולוגי בקרב אוכלוסיות מסוימות. הכותבת היא פסיכולוגית קלינית, מרצה בתוכנית החדשה וחברת סגל במכללת אחוה

בישראל של 2019 אין ייצוג מספק של פסיכולוגים קלינים. מפתיע? ובכן תלוי את מי שואלים. בזמן שהתוכנית לתואר שני בפסיכולוגיה קלינית בכל המוסדות האקדמיים בארץ מוצפות עד גדותיהן במועמדים, והקבלה תחרותית מאי פעם, בפועל, תמצאו מעט מאוד מועמדים או סטודנטים אתיופים, ערבים או חרדים. בקרב אוכלוסיות אלו בישראל קיים מחסור אדיר בפסיכולוגים קליניים. לדוגמה, מתוך 3,200 פסיכולוגים קלינים רשומים בישראל, רק 2% מהם הם ערבים. חמור מכך, ניתן לספור על שתי ידיים את מספר הפסיכולוגים הערבים הפועלים בדרום. מצוקת הפסיכולוגים בחברה הערבית מקשה מאוד על נגישות שירותי בריאות הנפש לאוכלוסייה הערבית, ותורמת להגדלת הפערים ואי-השוויון במערכת הבריאות ובחברה הישראלית בכלל. יש לציין כי במקומות שבהם

צילום: אדיישראל

מכללת אחוה. "קהילות בעלות מאפיינים תרבותיים ייחודיים"

שמעצב את כל שאר הגורמים ואנחנו נוטים להתעלם מזה", מוסיף פרופ' גז. "בתוכנית נגייס מטפלים מתוך הקהילות הללו שבעצם דוברים את אותה שפה מתוך שאיפה שכבוגרים הם יוכלו להנגיש את הטיפול הנפשי באוכלוסיות הללו".

של האוכלוסייה הערבית, אתיופית וחרדית לבריאות הנפש היא לאין שיעור נמוכה יותר מהאוכלוסייה הכללית. זה מתבטא בהיעדר פיתוח שירותים בקהילות הללו וזה נגזר מזה שאין אנשי מקצוע במגזרים האלה". "אנחנו חייבים להתייחס לתרבות כמבנה על

את המצוקה הנפשית שממנה הם סובלים, בהיעדר גורם מכון מתוך הקהילה. פרופ' יהונתן גז, ראש התוכנית במכללת, מסביר ל"מעריב" כי "יש לכולנו כאזרחים הזכות הבסיסית לבריאות, בין השאר בריאות נפש. בפועל המצב של הנגישות

מכך הם אלה המשתייכים לאותה קבוצה וזקוקים לסיוע נפשי אך מתקשים למצוא סיוע המותאם להם אישית על בסיס תרבות ושפה. לכן למשל בקרב יוצאי אתיופיה רואים הרבה פחות פניות לבריאות הנפש - הם פחות מודעים לפתרונות הקיימים ולא תמיד מזהים